

Innovatie – en subsidienieuws vanuit de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen – februari 2016

Nieuwsbrief¹ vanuit de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen over de mogelijkheden voor ondersteuning van kennis- en innovatieprojecten via internationale, nationale en regionale subsidie programma's.

Inhoudsopgave

Europa

Vier toekenningen international topsector call SURPLUS	3
ERA-NET Cofund WaterWorks 2015 pre-announces in mid-January	4
FOOD2020: Toekomstoffensief voor Nederlandse-Duitse foodsector	5
Second call Interreg North Sea region: January - March 2016	6
7,8 miljoen voor bio-economie in Groningen-Drenthe	7
Internationale Agri&Food en Tuinbouw&Uitgangsmaterialen Seed Money Projecten (SMP) 2016	7
Bilaterale conferentie: Matching for new materials Expanding the horizon: collaboration between the Netherlands and North Rhine-Westphalia. Neuss (DE) 15 Februari 2016	8

Nationaal

InnovatiePrestatieContracten (IPC)	9
Alle fieldlabs kunnen van start, maar een deel nog niet voluit	9
Netwerkdag 2016 TKI Uitgangsmaterialen in Nieuwegein 12 april 2016	10
Negen toekenningen in programma Groen	11
1,4 miljoen voor TA-programma 'Proeven door Meten' (12 januari 2016)	11
Voor aankondiging matchmaking Maatschappelijk verantwoord innoveren (NWO-MVI)	12
Nationale Wetenschapsagenda	13
Voor aankondiging openstellingsdata MIT-regeling 2016	12

Regionaal

MIT Zuid 2016: openstellingsdata bekend	14
---	----

¹ Berichtgeving is mede gebaseerd op de Subsidie- en innovatienieuwsbrief van de International helpdesk van Wageningen International.

EUROPA

De Europese commissie (EC) heeft een EU-strategie 2020 geformuleerd met 3 prioriteiten (*smart growth, sustainable growth, inclusive growth*) met 5 ambitieuze doelen (werkgelegenheid, innovatie, onderwijs, sociale cohesie, energie/klimaat) en 7 *flagship initiatives*, waaronder de Innovation Union. Met Innovation Union beoogt de EU om van Europa een wereldspeler te maken op gebied van wetenschap, de wijze van samenwerking tussen publieke en private partijen revolutionair te veranderen, en knelpunten weg te nemen zodat ideeën sneller hun weg vinden naar de markt.

H2020 is het financiële instrument van de Innovation Union, een instrument voor groei en banen. Dus niet alleen meer gericht op onderzoek, maar ook koppeling aan innovatie met een focus op de maatschappelijke uitdagingen waar de EU voor staat. H2020 is hét Europese programma voor onderzoek & innovatie. Programmering vindt centraal plaats door Brussel. Binnen Europa wordt in toenemende mate (op vrijwillige basis) nationale onderzoeksprogramma's op elkaar afgestemd in gezamenlijke Joint Programming Initiatives (**JPI**) en via European Research Activities netwerken (**ERA netten**).

Daarnaast zijn er de zogenaamde Structuur- en investeringsfondsen waarbij programmering decentraal plaatsvindt door de lidstaten. Voor T&U zijn relevant: Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (**EFRO**) en Interregionale samenwerking tussen lidstaten (**INTERREG**).

JPI - FACCE

Het Joint Programming Initiative on Agriculture, Food Security and Climate Change (JPI FACCE) brengt 21 EU-landen samen die gezamenlijk werken aan een geïntegreerde Onderzoekagenda op het gebied van duurzame land- en tuinbouw, voedselzekerheid en klimaatverandering.

De strategische onderzoekagenda van FACCE-JPI omvat vijf 5 kernthema's:

1. Sustainable food security under climate change, based on an integrated food systems perspective: modeling, benchmarking and policy research perspective
2. Environmentally sustainable growth and intensification of agricultural systems under current and future climate and resource availability
3. Assessing and reducing trade-offs between food production, biodiversity and ecosystem services
4. Adaptation to climate change throughout the whole food chain, including market repercussions
5. Greenhouse gas mitigation: nitrous oxide and methane mitigation in the agriculture and forestry sector, carbon sequestration, fossil fuel substitution and mitigating GHG emissions induced by indirect land use change

Vier toekenningen international topsector call SURPLUS

Source: JPI FACCE

De internationale **call SURPLUS** heeft vier Nederlandse projecten opgeleverd. SURPLUS staat voor *Sustainable and resilient agriculture for food and non-food systems*. SURPLUS is een COFUND call, die onderdeel is van de activiteiten **binnen het JPI FACCE**. De Europese Commissie draagt bij aan deze call. Voor ALW is het een internationale activiteit in het kader van de topsectoren, specifiek voor de topsectoren Agri&Food en **Tuinbouw & Uitgangsmaterialen**.

Er waren 27 vooraanmeldingen waarvan 10 met Nederlandse inbreng. De beoordelingscommissie heeft 14 voorstellen waarvan 4 met Nederlandse inbreng geselecteerd. De financiering voor deze vier projecten komt neer op een bedrag van bijna 1 miljoen euro.

1. VitiSmart - Toward a sustainable viticulture: Improved grapevine productivity and tolerance to abiotic and biotic stresses by combining resistant cultivars and beneficial microorganisms
Prof. dr. Joana Falcão Salles, RUG
2. VITAL - Viable InTensification of Agricultural production through sustainable landscape transition
Prof. dr. Peter Verburg, VU
3. TSARA - Targets for Sustainable And Resilient Agriculture
Prof. dr. Martin van Ittersum, WUR
4. SUSTAG - Assessing options for the SUSTainable intensification of Agriculture for integrated production of food and non-food
Dr. Floor van der Hilst, UU

ERA netwerken

Het doel van een ERA-net is het bevorderen van samenwerking en afstemming van onderzoekactiviteiten in verschillende EU-lidstaten binnen bestaande nationale programmering van onderzoek. Financiering vindt plaats door de afzonderlijke lidstaten (in Nederland door NWO en EZ) en soms ook door de EU (ERA-net Cofund).

ERA-NET Cofund WaterWorks 2015 pre-announces in mid-January

Source: website JPI water

The ERA-NET Cofund initiative WaterWorks2015, a collaboration **of Water JPI and FACCE JPI**, will set up a programme on **sustainable water use in agriculture** to increase water use efficiency and reduce soil and water pollution. This theme is common to the Strategic Research Agendas of the two collaborating JPIs. The call will pre-announce in mid-January 2016.

At the moment, the Cofund is finalising the Grant Agreement with the Commission. Funders from 23 countries have allocated initial national call contributions of in total approximately 18 M€ from National funds plus 7.9 M€ EU top up will generate a call budget of in total over 26 M€.

See also: first Water JPI calls on « emerging contaminants

http://www.waterjpi.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=182&Itemid=701

» and « wastewater treatment and reuse

http://www.waterjpi.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=351&Itemid=769

Interregionale samenwerking binnen EU (INTERREG)

Interreg is een Europese subsidieregeling, waarbinnen partijen uit meerdere landen samenwerken in projecten op het terrein van duurzame ruimtelijke en regionale ontwikkeling.

Er zijn 3 verschillende Interreg-programma's. Deze zijn gericht op samenwerking:

- in de grensregio's (Interreg A);
- tussen regio's in verschillende landen (Interreg B);
- door heel Europa heen, dus niet gebonden aan een bepaald gedeelte van het grondgebied van de EU (Interreg C).

FOOD2020: Toekomstbestendig voor Nederlandse-Duitse foodsector

Bron: OOSTNV website

Eind 2015 heeft de INTERREG VA-stuurgroep, het project FOOD2020 met een budget van 5,2 miljoen euro goedgekeurd. Oost NV is een van de partners in het project. FOOD2020 bereidt de foodsector in de Nederlandse-Duitse grensregio voor op het jaar 2020.

FOOD2020 faciliteert grensoverschrijdende samenwerking tussen bedrijven met experts en praktijkgerichte onderzoeksfaciliteiten om technologieoverdracht en innovatieontwikkeling bij bedrijven te stimuleren. Thema's zijn 'Ontwikkeling en inzet van nieuwe verwerkingsprocessen', 'Duurzaamheid in de productie van levensmiddelen' en 'Verbetering van arbeidsvoorwaarden'.

Er zijn initiatieven gepland om gekwalificeerde medewerkers te werven én te behouden om zo de economische stabiliteit van de foodindustrie in de regio te waarborgen. Zo worden binnen FOOD2020 activiteiten geïnitieerd om het dreigende tekort aan vakmensen tegen te gaan. Daarbij is een belangrijke rol weggelegd voor het trainen van medewerkers, maar ook de werving van nieuwe werknemers voor de foodsector in de grensregio is van groot belang. Doel is gefaseerd en geleidelijk een model op te bouwen voor een toekomstbestendige foodindustrie in de INTERREG VA-regio.

25 grensoverschrijdende haalbaarheidsstudies en 10 innovatieprojecten ontvangen subsidie, indien bedrijven samen met wetenschappelijke instellingen nieuwe producten, processen en services ontwikkelen. Voorbeelden van projecten zijn de ontwikkeling van innovatieve producten op basis van insecten, verbetering van de industriële hygiëne bij de productie door het gebruik van nieuwe toplagen en innovatieve reinigingsprocessen, en de ontwikkeling van een modulair systeem voor de opleiding van werknemers in kleine en middelgrote ondernemingen in de foodsector.

Het project heeft een looptijd van tweeënehalf jaar. Het wordt gecoördineerd door DIL, en samen met acht partners uit het Duits-Nederlandse grensgebied uitgevoerd. Naast Oost NV zijn dit in Nederland de ontwikkelingsmaatschappijen NV NOM, Industriebank LIOF, BOM en Food Valley NL. Aan de Duitse kant zijn NieKE – *Landes initiative Ernährungswirtschaft*, FPI – *Food Processing Initiative*, V. en GIQS bij het project betrokken.

Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), het Ministerie van Economische Zaken, de provincies Drenthe, Flevoland, Friesland, Gelderland, Groningen, Limburg, Noord-Brabant en Overijssel, de Staatskanselarij Nedersaksen, en het Noordrijn-Westfaalse Ministerie van Economie, Energie, Industrie, Middenstand en Ambacht ondersteunen FOOD2020. De Eems Dollard Regio begeleidt het programmamanagement.

Second call Interreg North Sea region: January - March 2016

Source: <http://www.northsearegion.eu/project-information/calls-for-applications/second-call-jan-march-2016/>

The North Sea Region Programme 2014 - 2020 invites the submission of applications for funding under all programme priorities from 15 January to 14 March 2016 at midnight.

2 Step Application Process

A new two-step application procedure has been put in place for the 2014 - 2020 period. This means that all project developers are first asked to submit an expression of interest. If the programme's Steering Committee approves the expression of interest, the project will be asked to develop and submit a full application. If this is approved, the project will receive a contract and can start work.

Step 1: Expression of Interest

Project applicants may submit expressions of interest in the second call. It is also possible to re-submit expressions of interest that were rejected in call 1.

Step 2: Full Applications

Project applicants with an approved call 1 expression of interest may submit a full application in the second call. It is also possible to re-submit full applications that were rejected in call 1.

Please note

- All applications must be submitted through the VB online monitoring system <https://vb.northsearegion.eu/app/user/check/>
- Projects will be assessed over the summer break and decisions will be taken by the programme Steering Committee in late September 2016.
- This call includes the possibility to apply for State Aid under the de minimis rules and under Article 20 of the General Block Exemption Regulation (651/2014).

Below you will find the background and guidance documents for the call.

Background information

Cooperation Programme and Citizen Summary <http://www.northsearegion.eu/key-documents/background-documents/cooperation-programme/>

Project life cycle <http://www.northsearegion.eu/project-information/project-life-cycle/>

Submitted project ideas <http://project-ideas.northsearegion.eu/vb/home/>

Guidance for second call

Guidance note <http://www.northsearegion.eu/media/1303/guidance-note-final-web.pdf>

About the online monitoring system (including tutorials) <http://www.northsearegion.eu/project-information/programme-manual/online-monitoring-system/>

7,8 miljoen voor bio-economie in Groningen-Drenthe

Bron: AWTI e-mail alert 21 januari 2016

De Europese Commissie heeft de regio Groningen-Drenthe gekozen tot een van de zes voorbeeldregio's binnen Europa op het gebied van verduurzaming van de chemie en biobased economy. De EU stelt daar 3,9 miljoen euro voor beschikbaar. De Noordelijke provincies, de Duitse deelstaat Niedersachsen en het ministerie van EZ verdubbelen dat bedrag.

Nieuwsbericht Duurzaam Geproduceerd: <http://www.duurzaamgeproduceerd.nl/20160119-78-miljoen-voor-bio-economie-in-groningen-drenthe>

Internationale Agri&Food en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen Seed Money Projecten (SMP) 2016

Bron: <http://www.tki-agrifood.nl/regelingen/seed-money-2016/oproep-seed-money-projecten-agrifood-en-tuinbouwuitgangsmaterialen.pdf>

Seed Money Projecten dienen als opstart (ofwel als 'seed') voor internationale samenwerkingsverbanden voor Nederlands MKB uit de Agri&Food en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen sector. Hierbij staat het vormen van een consortium centraal. Het doel is om bij te dragen aan een duurzame ontwikkeling van een lokaal land- en of tuinbouwsysteem. Voorwaarde is deelname van een lokale probleemeigenaar (bedrijf en/of overheid) die behoefte en noodzaak van het project kan duiden.

Systeemvragen hebben als kenmerk dat voor de oplossing bijdragen nodig zijn vanuit bedrijfsleven (economisch haalbaar), overheid (lange termijn) en kennisinstellingen (innovatief/ nieuwe kennisontwikkeling). Een goed voorstel en een goed consortium hangen af van het helder kunnen afbakenen en onderbouwen van de lokale systeemvraag. Het resultaat van een Seed Money Project is een businessplan. Een goed businessplan wordt geleid en gedragen door het bedrijfsleven en moet overige kandidaat consortiumleden kunnen 'verleiden' tot participatie en daarmee bijdragen aan internationale systeemoplossingen in de Agri&Food en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen sector.

Vergoeding en beschikbaar budget

Een SMP-project is een instrument van de topsectoren A&F en T&U. Een aanvrager vanuit het bedrijfsleven of een landbouwraad kan experts inschakelen van Wageningen UR ter indicatieve waarde van 25k€ maar maximaal 50 k€ incl. BTW. Voor 2016 is een gezamenlijk (A&F en T&U) budget beschikbaar van 823 k€ (incl. BTW) aan DLO capaciteit (700 k€ voor A&F en 123 k€ voor T&U).

De bijdrage van bedrijven in het project bestaan uit de eigen reiskosten en de uren die bedrijven besteden. Dit wordt beschouwd als een in-kind bijdrage. Er worden geen eisen gesteld aan de omvang van de private bijdrage. Wel wordt actieve betrokkenheid gevraagd van bedrijven.

Wanneer komt u in aanmerking voor een SMP-project?

- Uw voorstel past in één van de gevraagde thema's (zie criteria), is innovatief en gericht op kennisontwikkeling en bevordert nieuwe marktkansen van Nederlandse bedrijven;
- De aanpak is met meerdere organisaties en kan (deels) hergebruikt worden voor andere markten;
- Er is betrokkenheid van meer dan één Nederlandse MKB-er;
- De lokale vraag is duidelijk en kan worden aangetoond via betrokkenheid van een lokale partij;
- Uw voorstel moet bijdragen aan verbetering van lokale economische, maatschappelijke en wetenschappelijke aspecten;
- Het betreft een Publiek-Private Samenwerking, waarvoor ondersteuning vanuit de overheid en een kennisinstelling nodig is;
- Uw initiatief is bij voorkeur gericht op markten die vanuit de topsectoren prioriteit hebben.

Voorwaarden

- Het voorstel heeft niet eerder een TKI bijdrage ontvangen;
- Het voorstel moet worden aangevraagd door een bedrijf en / of de EZ Landbouwraad;
- De indiener heeft zich verwittigd dat gevraagde kennis/expertise voorhanden is;
- Het bedrijf dient zelf tijd in het project te stoppen en de eigen reiskosten te financieren;
- De indiener dient bereid te zijn om een besloten pitch te verzorgen ter introductie van het voorstel op 14 maart 2016;
- Bij honorering van het voorstel dient een eindpresentatie te worden gegeven op 13 december 2016.

Aanvragen kunnen tot en met 1 maart 2016 (12.00 uur) worden ingediend bij het TKI Agri& Food via info@tki-agrifood.nl.

Voor meer informatie over criteria en een nadere toelichting: <http://www.tki-agrifood.nl/regelingen/seed-money-2016/oproep-seed-money-projecten-agrifood-en-tuinbouwuitgangsmaterialen.pdf>

Bilaterale conferentie: Matching for new materials Expanding the horizon: collaboration between the Netherlands and North Rhine-Westphalia. Neuss (DE) 15 Februari 2016

Programma:

Plenaire ochtendsessie:

- Minister Kamp (NL) en Minister Schulze (NRW) ondertekenen Joint Declaration of Intent
- Key-note sprekers: Mario van Wingerde (M2i) en Gunnar Seide (RWTH Aachen)
- Cross-border best-practices

Er zullen matchmaking sessies georganiseerd worden met innovatieve bedrijven, universiteiten en kennisinstellingen.

Er zijn workshops op het gebied van:

- Materials for Lightweight Construction
- Materials for Additive Manufacturing
- **Materials for Biobased Economy**

U kunt zich registreren bij: <https://www.b2match.eu/nl-nrw2016>

Er is een showroomruimte waar u de innovaties kan bekijken.

Netwerk mogelijkheden tijdens lunch, koffiepauze, en receptie.

Gedetailleerde informatie is te vinden op: <https://www.b2match.eu/nl-nrw2016/pages/agenda>

Locatie

Zeughaus Neuss
Markt 42-44
41460 Neuss (Düsseldorf)

Meer informatie bij:

Julie Teuwen: julie.teuwen@rvo.nl

Nils Haarman: nils.haarman@rvo.nl

InnovatiePrestatieContracten (IPC)

Bron: website RVO

InnovatiePrestatieContracten (IPC) is een subsidie voor samenwerkende mkb-ondernemingen in dezelfde regio, keten of branche die een meerjarig innovatietraject uitvoeren.

Binnen een IPC-verband voeren 10 tot 20 mkb-ondernemingen (collectieve) innovatieprojecten uit, onder begeleiding van een penvoerder (organisatie die volgens bepaalde regels de belangen behartigt van ondernemers). Innovatie, samenwerking en kennisoverdracht staan in dit tweejarige IPC-project centraal.

Nieuwe openstelling 2016

Minister Kamp (ministerie van Economische Zaken) stelt in 2016 € 2.785.000 beschikbaar om samenwerking en innovatie in het mkb te versterken door de openstelling van de InnovatiePrestatieContracten (IPC) regeling. **Van 1 februari (9.00 uur) tot en met 26 februari (17.00 uur) is de IPC-regeling open.**

Kijk voor meer achtergrondinformatie over de IPC-regeling op de IPC-projectpagina

<http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/innovatieprestatiecontracten-ipc>. De presentatie van de voorlichtingsbijeenkomst staat ook op de:

<http://www.rvo.nl/actueel/evenementen/voorlichtingsbijeenkomst-ipc-2016-den-haag>. Op de site vindt u ook de handleiding IPC, die u kunt gebruiken bij het voorbereiden van uw aanvraag.

Alle fieldlabs kunnen van start, maar een deel nog niet voluit

Bron: Linkmagazine.nl <http://www.linkmagazine.nl/alle-fieldlabs-kunnen-van-start-maar-een-deel-nog-niet-voluit/>

Alle tien Smart Industry-fieldlabs hebben hun financiering zover rond dat ze van start kunnen gaan of zijn reeds vertrokken. De goedkeuringen worden bekend gemaakt op het Leading event Smart Industry 'boost je business' op 4 februari 2016. Ook wordt er dan een up-date gegeven over het programma Smart Industry - onder andere over de volgende tranche van fieldlabs.

Campione (gericht op onderhoud voor chemiebedrijven 100 procent voorspelbaar maken) kreeg al in de eerste ronde in september EFRO-subsidie toegekend. Smart Dairy Farming (met big data verhogen van de duurzaamheid van de melkveehouderij) draaide al op private financiering en TKI- gelden van TNO en draait gewoon door. **FreshTeq.NL, voorheen bekend als Smartfood (volledig geautomatiseerde productie, teelt en distributie van vers fruit en groente)** en Smart Bending Factory (kleinere series metaalwerk sneller op de markt en met significant lagere Total Cost of Ownership) gingen eerder al aan de gang gaan met een startsubsidie van respectievelijk de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag en de provincie Gelderland.

Voorts lijkt er witte rook uit de commissies van deskundigen voor het fieldlab van NLR/Fokker en het fieldlab Secure Connected Systems, waar Thales de trekker van is. Het grootste fieldlab, Regions of Smart Factory, is rond, al is het nog wachten op het formele bestuurlijke besluit. Tenslotte is ook het fieldlab UPPS (het met big data ontwikkelen van radicale nieuwe productproposities voor de maakindustrie) van start, compleet met programmamanager. Dit dankzij gelden uit het investeringsfonds Click NL-fonds en van de drie TU's. Zover is het nog niet voor de fieldlabs De Digitale Fabriek, Multi-materiaal Printen en Flexible Manufacturing. Die zijn met elk een half miljoen euro uit de TKI-pot, EZ-gelden en een bijdrage van TNO wel van start, maar nog zonder EFRO-geld en slechts in kind betrokkenheid van bedrijven. 'Pas eind februari kunnen daarvoor EFRO-aanvragen worden ingediend om volwaardige programma's te draaien', aldus Egbert-Jan Sol, TNO-directielid en directeur van het programmabureau Smart Industry.

De fieldlabs maken onderdeel uit van de Smart-Industry-agenda. Voor de uitvoering van de andere delen daarvan is ook geld vrijgekomen: op initiatief van de VVD-fractie ging de Tweede Kamer vlak voor het

kerstreces nog akkoord met een toekenning van vijf miljoen euro voor 2016. Dit geld komt boven op de eerder toegezegde 10 miljoen uit het Toekomstfonds en het programmabureau rekent nog op 3,5 miljoen voor academisch onderzoek uit het STW-programma.

In 2016 zal verder geïnvesteerd worden in agenda-actielijn Randvoorwaarden/ICT, onder andere om tot juridische modellen te komen die het mkb makkelijker moet maken big data aan samenwerkingspartners in een fieldlab beschikbaar te stellen. Sol: 'Nu hebben bijvoorbeeld binnen Smart Dairy Farming boeren een probleem met het vrijgeven van hun data, bang dat de grote bedrijven er mee aan de haal gaan. Immers bij het verkrijgen van sensordata is volgens de huidige jurisprudentie geen sprake van creatieve arbeid en daarmee ook niet van copyright. Voor de fieldlabs zorgen wij dat dat juridische gat gedicht gaat worden.' Voorts zal de totstandkoming van een tweede tranche van fieldlabs dit jaar gesteund worden. Sol schat in dat er nog tien à twintig initiatieven bijkomen.

De goedkeuringen en meer over de stand van zaken rond het programma Smart Industry worden bekend gemaakt op het Leading event Smart Industry 'boost je business' op 4 februari 2016. Op dat event wordt ook gesproken over een volgende tranche van fieldlabs. 'Inmiddels hebben zich daarvoor al 550 mensen aangemeld, waaronder veel ondernemers. Het leeft!', aldus een enthousiaste Egbert-Jan Sol.

Netwerkdag 2016 TKI Uitgangsmaterialen in Nieuwegein 12 april 2016

De TKI Uitgangsmaterialen organiseert op dinsdag 12 april 2016 de jaarlijks terugkerende TKI U netwerkdag. Doel van deze middag is om vertegenwoordigers van de industrie, overheid en kennisinstellingen weer met elkaar in contact te brengen. Op deze netwerkdag geven experts hun visie op welke nieuwe ontwikkelingen onderzoekers uit het bedrijfsleven en kennisinstellingen te wachten staan. TKI Uitgangsmaterialen is dan ook erg blij dat Prof. Dr. Richard Visser bereid is gevonden een lezing te verzorgen over Plantenveredeling 150 jaar na Gregor Mendel.

Ook veel aandacht voor nieuw en bestaand onderzoek: in verband met nieuwe calls in 2016 krijgen onderzoekers de mogelijkheid zich op de netwerkdag door middel van presentaties, abstracts en posters te presenteren aan bezoekers, en aan geïnteresseerde bedrijven die voor cofinanciering kunnen zorgen. Ook zullen twee studenten van de Graduate School Plant Breeding vertellen over hun onderzoek. Bekijk hier <http://topsectortu.nl/sites/topsectortu.nl/files/files/programma%20netwerkdag%202016.pdf> het **volledige (voorlopige) programma**.

Uiteraard is er op deze netwerkdag ook weer veel ruimte om ook met elkaar in gesprek en discussie te gaan. Om de nodige inhoudelijke diepgang te kunnen bereiken doen wij dat in de vorm van enkele parallelsessies. In deze sessies staan de volgende onderwerpen centraal:

- Kwantitatieve genetica en plantenveredeling
- Plantenfysiologie in relatie tot abiotische stress en kwaliteit
- Gewasbescherming en resistentieveredeling
- Implementatie van nieuwe technologieën in de plantenwetenschappen

Vertegenwoordigers vanuit het bedrijfsleven, kennisinstellingen, overheden en belangenorganisaties actief in de sector Uitgangsmaterialen (landbouw, sierteelt, groentezaad en zaadtechnologie) mogen deze bijeenkomst niet missen! Noteer daarom dinsdag 12 april in uw agenda, en **schrijf u alvast in via deze link** <https://www.eventure-online.com/eventure/login/Pab04a090-a1b1-4822-b00d-d712f49deedb>. De locatie is het NBC in Nieuwegein.

Negen toekenningen in programma Groen

Bron: NWO website

In de tweede subsidieronde van het programma Groen gaan negen nieuwe projecten van start. Ze richten zich op duurzaamheid van het agrarisch productiesysteem. Groen is een PPS programma binnen de twee topsectoren **Tuinbouw & Uitgangsmaterialen** en Agri& Food. In deze tweede call is vanuit NWO voor deze 9 projecten 4,3 miljoen euro beschikbaar.

Het NWO budget voor het gehele programma bedraagt 9,65 miljoen euro. De commissie heeft 35 aanvragen beoordeeld.

1. *Harnessing the soil microbiome for improved stress tolerance in crop plants* Dr. M.H. Medema, WUR
2. *Regulation of glandular trichome formation in tomato* Prof. dr. J. Memelink, UL
3. *Unravelling Tsw-mediated resistance and the interplay with the innate immunity modulator NSs of Tomato spotted wilt virus, a plant-infecting bunyavirus.* Dr.ir. R.J.M. Kormelink, WUR
4. *Master old resistance in new tomatoes: transcriptional control of metabolite production by small RNAs* Dr. P.M. Bleeker, UvA
5. *Vital soils for sustainable intensification of agriculture* Prof. dr. ir. W.H. van der Putten, NIOO
6. *Biological control of the new invasive pest species Spotted Wing Drosophila* Prof. dr. B. Wertheim, RUG
7. *Boosting the efficacy of biological control agents of citrus mealybugs through olfactory conditioning* Prof. dr. L.E.M. Vet, NIOO
8. *Chain elongation to branched medium chain fatty acids* Dr.ir. D.P.B.T.B. Strik, WUR
9. *Exploitation of Copy Number Variation for rapid improvement of abiotic stress tolerance in crops* Dr.ir. M.G.M. Aarts, WUR

Voor meer informatie over de projecten: <http://www.nwo.nl/actueel/nieuws/2015/alw/negen-toekenningen-in-programma-groen.html>

1,4 miljoen voor TA-programma 'Proeven door Meten'(12 januari 2016)

Bron: NWO site actueel nieuws

Hoogleraren Robert Hall (Wageningen Universiteit & Researchcentrum), Thomas Hankemeier (Universiteit Leiden) en Age Smilde (Universiteit van Amsterdam) hebben een Technology Area (TA)-premie ontvangen om samen met DSM en Unilever onderzoek te doen naar het **smaakprofiel van voedingsproducten**. Gezamenlijk financieren de bedrijven een derde van het programma; twee derde van de financiering komt uit het Innovatiefonds Chemie (voorheen Fonds Nieuwe Chemische Innovaties) van NWO Chemische Wetenschappen.

Het programma 'Proeven door Meten' is opgezet om op rationelere gronden formuleringen voor voedingsmiddelen en productieprocessen te ontwerpen en te optimaliseren. Tot nu toe gebeurde dat deels door trial-and-error. Smaak en geur, twee van de belangrijkste aspecten van voeding berusten op het samenspel van vele chemische componenten. Begrip van de relatie tussen chemie, smaak en geur zal leiden tot nieuwe voedingsproducten met intensievere smaakbelevingen. De onderzoekers gaan samen met ingrediëntenproducent DSM, voedingsmiddelenproducent Unilever, drie promovendi, een postdoc en twee technici de complexe matrix van bepaalde voedingsmiddelen bestuderen. Hierbij wordt niet alleen aandacht besteed aan 'goede' smaak- en geurmoleculen, maar ook aan 'slechte' die bijvoorbeeld als zogenoemde 'off-flavors' kunnen ontstaan tijdens suboptimale bewaring. Het doel is om door het meten van - slim gekozen - chemische componenten de dynamiek van het smaakprofiel van voedingsmiddelen te voorspellen.

Over TA

TA is één van de publiek-private samenwerkingsvormen die gefinancierd wordt uit het Innovatiefonds Chemie vanuit NWO Chemische Wetenschappen (CW). Een TA is bedoeld voor publiek-private samenwerking tussen minstens twee bedrijven en minstens twee kennisinstellingen. De gezamenlijke vraag

vanuit verschillende bedrijven wordt door verschillende onderzoeksorganisaties onderzocht. TA's worden voor 1/3 gefinancierd door het bedrijfsleven en voor 2/3 door NWO. De minimum projectgrootte bedraagt € 750.000 (dus € 250.000 gezamenlijke bedrijfsbijdrage plus € 500.000 NWO-bijdrage). De maximum projectgrootte is € 1.500.000. Onderwerpen die passen binnen de roadmaps <http://topsectorchemie.nl/kia> van de Topsector Chemie komen voor financiering <http://www.nwo.nl/financiering/onze-financieringsinstrumenten/cw/innovatiefonds-chemie-ifc/index.html> in aanmerking.

Vooraankondiging matchmaking Maatschappelijk verantwoord innoveren (NWO-MVI)

In maart van dit jaar zal het NWO-programma Maatschappelijk verantwoord innoveren (NWO-MVI) een nieuwe call openstellen. Onderzoeksteams van alfa-, bèta- en gammaonderzoekers kunnen gezamenlijk een interdisciplinair voorstel indienen dat past binnen de onderzoeksagenda van het programma. Voorafgaand aan de publicatie van de call organiseert NWO op **woensdagmiddag 2 maart a.s.** een matchmakingbijeenkomst voor onderzoekers. Voor de Topsectoren Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en Agir&Food wordt MVI gekoppeld aan het NWO-programma Bouwstenen van Leven. De bijeenkomst vindt plaats bij NWO in Den Haag; nadere informatie volgt eind januari op www.nwo.nl/mvi. Voor vragen over NWO-MVI kunt u contact opnemen met dr. Jasper Roodenburg (via mvi@nwo.nl).

Nationale Wetenschapsagenda NWA

Bron: NWO ALW Nieuwsbrief

Eind november is de NWA gepresenteerd. Er zijn 16 clusters gevormd van de bijna 12.000 binnengekomen vragen; de deelnemers aan de Kenniscoalitie gaan deze 16 zogenoemde exemplarische routes (<https://vragen.wetenschapsagenda.nl/routes-view>) nu uitwerken via workshops. Eén van de routes betreft 'Duurzame productie van veilig en gezond voedsel' (<https://vragen.wetenschapsagenda.nl/route/duurzame-productie-van-veilig-en-gezond-voedsel>)

Uiteindelijk zal de NWA wetenschappelijke thema's uitwerken die het waard zijn om extra in te investeren.

Vooraankondiging openstellingsdata MIT-regeling 2016

Bron: website RVO

Innovatieve mkb-ers kunnen vanaf dit voorjaar weer subsidie aanvragen binnen de MKB Innovatiestimuleringsregeling Topsectoren. Daarin zijn de volgende instrumenten opgenomen: kennisvouchers, innovatie adviesprojecten haalbaarheidsprojecten en R&D-samenwerkingsprojecten (klein en groot). Hoe de subsidieregeling er dit jaar precies uit komt te zien, wordt later bekendgemaakt. Hetzelfde geldt voor hoeveel subsidie er per onderdeel wordt vergeven. De data zijn - onder voorbehoud van publicatie van de MIT-regeling, deze is voorzien voor half maart - als volgt:

Kennisvouchers

Een kennisvoucher is een 'waardebon' waarmee een mkb-ondernemer een kennisvraag kan laten beantwoorden door een kennisinstelling. De afhandeling gebeurt in volgorde van binnenkomst. Openstelling: 10 mei tot en met 1 september 2016.

Innovatie adviesprojecten

Inwinnen van innovatieadvies door een kennisinstelling of een onafhankelijke adviesorganisatie. Dit is bijvoorbeeld het beantwoorden van een kennis- en/of een adviesvraag. De afhandeling gebeurt in volgorde van binnenkomst. Openstelling: 10 mei tot en met 1 september 2016.

Haalbaarheidsprojecten

In kaart brengen van de technische en economische risico's van een voorgenomen innovatieproject. De afhandeling gebeurt in volgorde van binnenkomst. Openstelling: 10 mei tot en met 1 september 2016.

R&D-samenwerking

Samen met minstens een andere mkb een product, productieproces of dienst vernieuwen of ontwikkelen. Openstelling: 5 juli tot en met 1 september 2016. Het is een tender.

Vragen?

Heeft u nu al vragen, zoekt u samenwerkingspartners, of wilt u uw innovatievraag of project voorleggen, neem dan telefonisch contact op met Klantcontact: 088 042 42 42.

Ervaringen van ondernemers

In het boekje 'Mkb innoveert' vertellen mkb-ondernemers die gebruik hebben gemaakt van de MIT-regeling hun eigen verhaal. Vaak blijkt dat de bijdrage vanuit de MIT-regeling *nét* dat steuntje in de rug is waardoor een innovatief project *wél* van de grond komt. U vindt dit boekje bij [Publicaties MIT](#).

Binnenkort zullen wij de informatie over de [MIT-regeling](#) op onze website updaten met informatie over de MIT in 2016 en zal ook de nieuwe MIT-loketwijzer operationeel zijn. Hiermee kan een ondernemer bepalen waar hij zijn aanvraag moet indienen, in de regio of het landelijke vangnet.

REGIONAAL

MIT Zuid 2016: openstellingsdata bekend

Bron: website MIT Zuid stimulus

Op dit moment worden voorbereidingen getroffen om de MIT Zuid-regeling in 2016 open te stellen. De tekst voor de regeling is in voorbereiding. Wat al definitief is, zijn de openstellingsdata:

- Voor 'Innovatieadvies' en 'Haalbaarheid' van 10 mei t/m 1 september 2016 op basis van first come first serve;
- Voor 'R&D samenwerking' van 5 juli t/m 1 september 2016 op basis van tendering.

Er is bewezen dat deze regeling aansluit bij de financieringsvragen van het MKB. Met name de haalbaarheidsstudies bieden een goede voorbereiding om projecten in te dienen bij Europese subsidieprogramma's. Deze aansluiting willen de provincies en ROM's in 2016 graag verder gaan maken. Verwachting is dat het MIT Zuid in 2016 er in grote lijnen hetzelfde uitziet als in 2015, met marginale veranderingen ter verbetering.